

ROMÂNIA

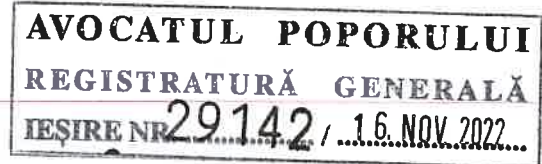
Avocatul Poporului

Str. George Vraca nr. 8, Sector 1, București
www.avp.ro

Tel.: +40-21-312.71.01, Fax: +40-21-312.49.21, E-mail: avp@avp.ro
Tel. dispecerat: +40-21-312.71.34, E-mail: petitii@avp.ro

Domnului Allen Coliban,
Primar al Municipiului Brașov, Județul Brașov

RECOMANDARE

Nr.....163.....din.....16. NOV. 2022.....2022

*referitoare la reabilitarea Străzii Sforii din Municipiul Brașov,
bun aflat în proprietatea publică și în patrimoniul cultural istoric al Municipiului Brașov*

Instituția Avocatul Poporului, prin Biroul Teritorial Brașov, s-a sesizat din oficiu, în temeiul art. 16 alin. (1) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, având în vedere că pe site-ul oficial al postului de televiziune Antena 3, în data de 23 iulie 2022, este publicat un articol intitulat „*Strada Sforii din Brașov, distrusă | Cea mai îngustă stradă din Europa este mângălită cu graffiti*”, care relatează faptul că Strada Sforii din Brașov a fost vandalizată, din cauza mângălelilor cu graffiti de pe pereții clădirilor medievale.

Astfel, potrivit informațiilor din presă, „*oamenii care locuiesc în zonă au cerut ajutorul polițiștilor, însă mângălelile au continuat să apară pe clădiri. Autoritățile încearcă să rezolve problema, însă le este foarte greu să-i oprească pe acești tineri, așa-ziși creatori de artă, care cu fiecare zi mângălesc tot mai mult cea mai cunoscută stradă din Europa*”.

Menționăm că strada Sforii este un monument al Brașovului, fiind atestată documentar încă din secolul al XVII-lea. Strada a fost renovată în anul 2018, fiind transformată într-un muzeu în aer liber, este cea mai îngustă stradă din România și pe locul trei între cele mai înguste din Europa¹. Pereții care conturează Strada Sforii sunt ai unor clădiri monumente istorice, aceasta reprezentând un obiectiv turistic important al orașului.

¹ <https://historia.ro/sectiune/actualitate/strada-sforii-din-brasov-cea-mai-ingusta-strada-569873.html>

Prezentul demers se întemeiază pe prevederile art.33 și art.31 din Constituția României, privind dreptul la cultură și dreptul la informație.

Prin adresa nr.19132/03.08.2022, am solicitat informații de la **Primăria Municipiului Brașov**, referitor la situația prezentată în presă și cu privire la măsurile dispuse.

În urma demersurilor întreprinse și în urma redirecționării adresei noastre de către Primăria Municipiului Brașov către Poliția Locală Brașov, **Poliția Locală Brașov** ne-a comunicat că se confirmă aspectele sesizate, însă o parte dintre persoanele care au scris ori au desenat pe pereții din interiorul străzii au rămas încă neidentificate, iar cei care au fost surprinși sau identificați, au fost sancționați contravențional.

Polițiștii locali care desfășoară activitate în zona centrală, au ca itinerariu de patrulare, inclusiv strada Sforii și verifică periodic în timpul zilei și pe timpul nopții, locația, iar dacă dispecerul de serviciu observă pe camera video instalată în zonă, persoane suspecte, direcționează cel mai apropiat echipaj de poliție pentru a lua măsurile legale.

În urma reluării demersurilor, **Primăria Municipiului Brașov** precizează următoarele:

- în ultima perioadă, s-a format un curent de opinie, și anume, că atracția la strada Sforii este dată de posibilitatea fiecăruia de a-și lăsa amprenta acolo, prin scrierea de diverse mesaje pe pereți și agățarea de lacăte cu inscripții pe ele;

- soluționarea situației se va face pe trei planuri:

1. reabilitarea pereților (aceștia sunt proprietate privată) – se poate realiza legal cu bani publici doar prin aplicarea Hotărârii Consiliului Local al Municipiului Brașov nr.367/25.06.2021 privind aprobarea Regulamentului de intervenție pentru creșterea calității arhitectural-ambientale a clădirilor din zonele de acțiune prioritară în Municipiul Brașov, împreună cu anexele acestuia;

2. reabilitarea pavajului străzii care se poate realiza din bani publici;

3. protejarea străzii Sforii după reabilitare, de exemplu prin montarea de camere de luat vederi performante.

Primăria Municipiului Brașov precizează că au avut loc discuții între reprezentanții Fundației Monumentelor Istorice Brașov și cei ai Poliției Locale, respectiv cei ai Poliției Municipiului Brașov, privind stabilirea unui plan de supraveghere mai eficient a obiectivului turistic cu aplicarea de sancțiuni celor care încalcă legea.

În urma anchetei efectuate de reprezentanții Biroului Teritorial Brașov al instituției Avocatul Poporului în data de 07 noiembrie 2022, din documentele puse la dispoziție și în urma discuțiilor purtate cu reprezentanții Primăriei Municipiului Brașov, au fost concluzionate următoarele:

- Primăria Municipiului Braşov împreună cu Fundația Monumente Istorice au căutat o soluție pentru reabilitarea pavajului și a pereților aferenți situați pe strada Sforii – pereți care fac parte din imobile monumente istorice aflate în proprietate privată;

- strada Sforii este înscrisă în domeniul public (pavajul);

- se dorește reabilitarea și există un proiect de arhitectură avizat, care implică inclusiv aplicarea unei vopsele speciale antigraffiti, dar și reabilitarea tâmplăriilor, gratii la capetele de acces pe strada Sforii – pentru împiedicarea vandalizării pe timpul nopții;

- legislația în materie este dificil de aplicat, întrucât Primăria Braşov nu poate decât cofinanța lucrările;

- în 2018, reabilitarea Străzii Sforii s-a făcut printr-un proiect cultural, iar lucrările nu au fost de anvergura celor propuse în prezent;

- Primăria Braşov nu a identificat soluția juridică cu privire la finanțare/cofinanțare;

- eventualitatea inițierii unui proiect cultural nou ar putea fi o soluție, având în vedere faptul că această modalitate a mai fost întâlnită în 2018, însă cu costuri mult mai reduse.

În ceea ce privește cadrul legal aplicabil, menționăm următoarele:

1. Potrivit **art.33 alin.(3) din Constituția României**, „statul trebuie să asigure păstrarea identității spirituale, sprijinirea culturii naționale, stimularea artelor, protejarea și conservarea moștenirii culturale, dezvoltarea creativității contemporane, promovarea valorilor culturale și artistice ale României în lume”, iar potrivit art.136 alin.(2) din Constituția României, „proprietatea publică este garantată și ocrotită prin lege și aparține statului și unităților administrativ-teritoriale”.

2. Potrivit art.10 din *Legea nr.350/2005 privind regimul finanțărilor nerambursabile din fonduri publice alocate pentru activități nonprofit de interes general*, atribuirea de contracte de finanțare nerambursabilă se va face în limita fondurilor publice alocate programelor aprobate anual în bugetele autorităților finanțatoare.

3. Potrivit art.1² din *Ordonanța Guvernului nr.51/1998 privind îmbunătățirea sistemului de finanțare nerambursabilă a proiectelor culturale, cu modificările și completările ulterioare*, „autoritatea finanțatoare are obligația să prevadă distinct, în bugetul anual propriu, fondurile publice necesare pentru acordarea de finanțare nerambursabilă în condițiile prezentei ordonanțe”.

4. Potrivit art.38 alin.(5) din *Legea nr.422/2001 privind protejarea monumentelor istorice, republicată*, „la data alocării sprijinului financiar în cuantumul contribuției statului sau a autorităților administrației publice locale asupra imobilului monument istoric în cauză se constituie o garanție imobiliară pentru o perioadă de 10 ani în favoarea statului, respectiv a unităților administrativ-teritoriale”.

5. Potrivit art.39 din *Legea nr.422/2001 privind protejarea monumentelor istorice, republicată*, „costul lucrărilor de proiectare, expertizare, conservare, reparare, consolidare, restaurare și punere în valoare a monumentelor istorice, indiferent de grupa în care sunt clasate, ori a altor imobile din ansambluri sau situri istorice, aflate în proprietate publică ori privată, **incluse în programe de importanță națională sau internațională**, stabilite prin hotărâre a Guvernului inițiată la propunerea ministerelor implicate în realizarea acestora, poate fi acoperit integral ori parțial de la bugetul de stat sau al unităților administrativ-teritoriale, prin bugetul ordonatorilor de credite care participă la realizarea programelor. Pentru acoperirea costului lucrărilor nu este obligatorie constituirea de garanții de către beneficiarii contribuției”.

6. Potrivit art.13 din *Legea nr.153/2011 privind măsuri de creștere a calității arhitectural-ambientale a clădirilor, cu modificările și completările ulterioare*, autoritățile administrației publice locale *pot asigura prin bugetul local*, „în limita fondurilor aprobate anual cu această destinație, cofinanțarea cheltuielilor aferente lucrărilor de intervenție la clădirile monument istoric, la clădirile amplasate în ansambluri și situri clasate ca monument istoric, în zonele de protecție a monumentelor istorice, la clădiri protejate datorită valorii lor culturale prin planuri urbanistice generale, la clădirile din zonele construite protejate sau din centrele istorice ale localităților, precum și din stațiunile/localitățile/zonele turistice, balneare, climatice și/sau balneoclimatice, definite în condițiile legii”.

7. Potrivit *Ghidului solicitantului pentru finanțarea nerambursabilă pentru proiecte culturale*, aprobat prin HCL Brașov nr.244/2002, „solicitanții (persoanele fizice sau persoanele juridice de drept public ori privat, române sau străine, autorizate, respectiv înființate în condițiile legii române ori străine, după caz, care depun o ofertă culturală) trebuie să asigure obligatoriu contribuția minimă de 10%, 20% și 25% după caz, din costul total al proiectului cultural propus spre finanțare (...) proiectele finanțate cu o sumă între 150.001-250.000 lei – valoare minimă cofinanțare 25%”.

8. Potrivit pct.4.1. alin.(2) f) din *Regulamentul de intervenție pentru creșterea calității arhitectural-ambientale a clădirilor din zonele de acțiune prioritară în Municipiul Brașov*, aprobat prin HCL nr.367/2021, pct.2.1 Capitol 2, „pentru proprietarii care sunt în imposibilitate de a asigura sumele ce le revin pe durata execuției lucrărilor, la cererea acestora, Municipiul poate prelua cheltuielile aferente lucrărilor de intervenție corespunzătoare cotei proprietarului, cu recuperarea integrală a sumei până la terminarea lucrărilor, sau cu recuperarea sumei parțial până la terminarea lucrărilor, parțial prin aplicarea taxei pentru creșterea calității arhitectural-ambientale a clădirilor”.

9. Potrivit aceluiași Regulament, Consiliul Local al Municipiului Brașov a înființat Fundația Monumentelor Istorice Brașov care are printre atribuții: identificarea surselor de finanțare pentru lucrările de intervenție asupra clădirilor situate în zonele prioritare de intervenție și calculul contribuției proprietarilor (art.2.6, lit.g) pct.2).

În acest context, având în vedere interesul public al conservării monumentelor istorice, în temeiul dispozițiilor art.33 alin.(3), art.59, art.136 alin.(2) din Constituția României și ale art. 15 alin.(1) lit.f), art.24 și art.26 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată;

Pentru realizarea scopului constituțional și legal al Avocatului Poporului și anume, apărarea drepturilor și libertăților persoanelor fizice în raporturile acestora cu autoritățile publice, Avocatul Poporului emite prezenta:

RECOMANDARE

- **Primarul Municipiului Brașov, Județul Brașov**, în exercitarea atribuțiilor legale, va întreprinde măsurile necesare pentru reabilitarea Străzii Sforii – bun aflat în domeniul public al Municipiului Brașov și obiectiv cultural turistic important al orașului, în conformitate cu prevederile legale și cele ale Regulamentului de intervenție pentru creșterea calității arhitectural-ambientale a clădirilor din zonele de acțiune prioritară în Municipiul Brașov, aprobat prin HCL nr.367/2021, respectiv cele ale Ghidului solicitantului pentru finanțarea nerambursabilă pentru proiecte culturale, aprobat prin HCL Brașov nr.244/2002;

- **Primarul Municipiului Brașov** va informa, în termen de 45 de zile, instituția Avocatul Poporului, cu privire la însușirea Recomandării, precum și referitor la măsurile dispuse.

Avocatul Poporului,

Renate Weber

București, 15 noiembrie 2022

